

Betænkning

over forslag til lov om ændring af statsbaneloven.

(Afgivet af udvalget den 11. maj 1967).

Udvalget har i 4 møder behandlet lovforslaget og har herunder haft 1 samråd med ministeren for offentlige arbejder, som endvidere skriftligt har besvaret en række af udvalget stillede spørgsmål.

Udvalget har modtaget skriftlige henvendelser fra Danmarks aktive Handelsrejsende af 1901 og Ældre Klubbernes Samvirke i Danmark. Deputationer fra de to nævnte organisationer har tillige haft foretræde for udvalget.

Udvalget har under et samråd drøftet spørgsmålet om statsbanernes rationalisering, og ministeren har i den forbindelse redegjort for statsbanernes foreløbige rationaliseringsforanstaltninger. En fra ministeren modtagen redegørelse optrykkes som bilag. Ministeren har i øvrigt oplyst, at statsbanerne agter at udarbejde en samlet investerings- og rationaliseringsplan, der ved først givne lejlighed vil blive forelagt den trafikkommission, der forventes nedsat.

Udvalget har drøftet stigningen i priserne for abonnementskort og foreslår, med ministerens tilslutning, at den foreslåede gennemsnitlige forhøjelse på 20 pct. ændres til 15 pct. Udvalget har derfor med ministerens tilslutning stillet nedenstående ændringsforslag til § 1, nr. 5, hvorefter taksterne for månedskort mellem samtlige stationer reguleres. Ministeren har endvidere givet tilsagn om, at forhøjelsen af priserne på abon-

nementskort i nærtrafikken vil blive mindre end de nævnte 15 pct.

Vedrørende taksterne for overførsel af personbiler på de forskellige overfarter er udvalget med ministeren enedes om, at den i bemærkningerne til lovforslaget nævnte forhøjelse på gennemsnitlig ca. 10 pct. nedsættes til ca. 5 pct. Ministeren har samtidig givet tilsagn om at undersøge mulighederne for at gennemføre en rabatordning for hyppigere overførsler af biler. Ministeren vil ved 2. behandlingen nærmere uddybe dette spørgsmål.

Ministeren har endvidere givet tilsagn om at ville undersøge problemet om priserne for årskort set i forhold til priserne for månedskort.

Udvalget indstiller herefter lovforslaget til *vedtagelse* med det af udvalget stillede ændringsforslag.

Ændringsforslag.

Til § 1.

Af *udvalget*, tiltrådt af *ministeren for offentlige arbejder*:

I den under nr. 5 foreslåede affattelse af lovens § 53, stk. 8, ændres tallet „360“ til: „345“ og tallet „290“ til: „275“.

Hans Lund.

Poul Dalsager.

Andreas Hansen.

Holst.

Lindberg.

Helge Nielsen,
formand.

Eigil Schytt.

Holmberg.

Alfred Bøgh.

Enggaard.

Peter Larsen.

Ninn-Hansen.

Fanger.

Stetter.

Arne Larsen,
næstformand.

Svend Lund.

Bilgrav-Nielsen.

Bilag.

Den 10. maj 1967.

Redegørelse fra ministeren for offentlige arbejder vedrørende foreløbige rationaliseringsforanstaltninger hos statsbanerne.

Der er i de senere år foretaget gennemgribende rationaliseringsforanstaltninger inden for alle arbejdsområder ved statsbanerne, og disse foranstaltninger har givet sig udslag i en betydelig reduktion af personalestyrken. Sammenlignes gennemsnitstallene for personalestyrken i kalenderåret 1966, der udgjorde 26.470, med tallet for 1965, 26.921, ses det, at der har været en nedgang i personaleforbruget på 451 personer, og denne nedgangslinje er stort set fulgt siden begyndelsen af 1950'erne, da personalestyrken kulminerede med omkring 30.000 mand.

Ved vurderingen af nedgangen må det tages i betragtning, at der fra 1. april 1966 gennemførtes en arbejdstidsnedsættelse på 1 time pr. uge samt indførtes en ordning med kompensation i form af tjenestefrihed for ubekvem arbejdstid. Dette har påvirket personaleforbruget i april, juli og oktober kvartaler 1966 i opadgående retning og dermed svækket virkningerne af rationaliseringsbestrebelse.

Alligevel har der været en klar produktivtetsforbedring, som viser sig i en opgørelse over personale pr. 1 million transportenheder (1 togpassager hhv. 1 ton gods befordret 1 km), der eksempelvis i 1966 var 6,52 og i 1965 5,24.

Nedgangen i personalestyrken påregnes at ske i stigende tempo i de kommende år, idet den igangværende og planlagte rationalisering og automatisering vil berøre samtlige personalekategorier. Denne udvikling er dog for en stor del afhængig af, at de nødvendige bevillinger er til rådighed for rationaliseringsfremmende investeringer, men der gennemføres også uafhængig heraf forskellige undersøgelser og foranstaltninger med udgiftsbesparende formål. Blandt de vigtigste af disse skal nævnes:

Det administrative område.

Efter samråd med ministeren er nedsat et udvalg, der på bred basis skal tage statsbanernes organisatoriske opbygning op til undersøgelse med henblik på at fremkomme med forslag om ændringer, som kan medvirke til at forenkle organisationen og gøre den administrative ledelse mere slagkraftig. Arbejdet i dette udvalg er påbegyndt.

På det personaleadministrative område er central lønberegning og -anvisning ved hjælp af elektronisk databehandling gennemført for alt månedslønnet personale samt en del af det timelønnede personale, og en tilsvarende omlægning for den resterende del af de timelønnede er under forberedelse.

Som et integreret led i den centrale lønberegning og -anvisning er iværksat en omlægning af personaleregistreringsarbejdet til EDB med henblik på bl. a. udgiftsbesparelser i personaleadministrationen og udarbejdelse af prognoser for reduktion af personalestyrken, således at reduktionen hurtigere kan blive effektiv og samtidig ske med størst mulig hensyntagen til de forskellige personalegruppers berettigede interesser.

Det trafikale område.

For persontrafikens område er i forbindelse med mekanisering af billetsalget samt i det centrale revisions- og afregningsarbejde taget elektronisk databehandling i anvendelse, og yderligere automatisering af dette arbejde er planlagt.

I godstrafikken er mekaniseringen af de større stationers og godsekspeditioners omlæsningsarbejde samt omlægningen af regnskabsarbejdet m. v. til EDB videreført, og planer om en udvidet anvendelse af EDB, f. eks. med henblik på central fragtbereg-

ning og fragtafregning med fremmede baner og kunder, er under udarbejdelse. Med henblik på en effektivisering af salgsarbejdet blev i 1966 gennemført en omlægning af godsakkvitationens organisatoriske opbygning.

Landstationernes aftagende betydning som følge af ændringerne i den trafikale struktur samt den igangværende automatisering af strækningernes signalanlæg har medført nedlæggelse eller omdannelse til trinbræt af mange landstationer. Denne udvikling fortsættes, og der er for de nærmeste 3 år planlagt nedlæggelse af yderligere ca. 30 landstationer.

Nye regler for ekspeditionsstedernes åbningstider for publikum blev gennemført fra køreplansskiftet i september 1966, og der er herved opnået en besparelse i lønudgifter på ca. 3 mill. kr. årligt.

Indkøbs- og lagerområdet.

Der foretages for tiden en organisatorisk omlægning af lageradministrationen, bl. a. med centralisering af alle hovedlagre under handelsafdelingen.

Registreringen af lagerbeholdningerne er ved at blive omlagt i EDB, og de manuelt førte kartoteker vil herefter bortfalde. Hertil kommer, at bl. a. overvågningen af beholdningsstørrelserne samt beregning af forslag til optimal anskaffelsesmængde vil ske automatisk.

Øvrige rationaliseringsarbejder.

Sideløbende med forannævnte arbejder planlægges forskellige rationaliseringsopgaver, der ikke direkte tager sigte på personale-reduktion, men i første række har til formål at øge statsbanernes konkurrenceevne samt begrænse udgifterne i forbindelse med eksempelvis disponeringen og vedligeholdelsen af vognmateriellet. Blandt sådanne opgaver, der tænkes løst ved anvendelse af EDB-anlæg, kan nævnes centraliseret togpladsreservering samt central kontrol med godsvognsparkens benyttelse og placering.

Driftsomlægninger og automatisering.

De områder i udgiftssektoren, hvor rationaliseringsforanstaltningerne er mest virksomme, er den investeringskrævende omlægning og automatisering af driften, som

dels er under gennemførelse, dels er planlagt for de kommende år. Denne omlægning og automatisering omfatter følgende områder:

1. *Det maskintekniske område.*

Overgangen fra damp- til dieseltrækraft vil blive gennemført fuldstændigt også i perioder med spidsbelastninger med leveringen i 1968 af de i bestilling værende 10 MZ-lokomotiver. Der opnås herved store besparelser ikke alene i udgifterne til personale og energiforbrug, men også ved nedlæggelse af maskindepoter og andre resterende anlæg til brug for dampdriften.

På værkstedsområdet er foretaget rationalisering af en række funktioner, og i løbet af de føstkommende år vil der i forbindelse med den stedfindende stærke standardisering af det rullende materiel samt specialisering og rationalisering af arbejdet på de enkelte værksteder kunne påregnes opnået en væsentlig reduktion af personaleforbruget.

Endvidere kan nævnes, at indsættelse af MY- og MX-lokomotiver har muliggjort fremførelse af enmandsbetjente godstog uden togførervogn, idet togføreren tager plads i lokomotivets bageste fører-rum.

2. *Det banetekniske område.*

Spor- og banevedligeholdelsen rationaliseres ved indførelse af internationalt standardiserede spor konstruktioner, ved sammensvejsning af skinner og ved indsats af automatiske sporjusteringsmaskiner. Disse foranstaltninger har sammen med en revision af banevedligeholdelsesarbejdets organisation medført betydelige personalebesparelser, og udviklingen vil fortsætte på dette område i de nærmest kommende år.

3. *Det signaltekniske område.*

Etablering af fjernstyringsanlæg, automatiske strekningssikringsanlæg samt nye stationssikringsanlæg fortsættes i det tempo, bevillingerne og det fornødne tekniske medhjælpspersonale er til stede. Det samme gælder nedlæggelsen af niveaueverkrøslere og automatiseringen af overkørselsanlæggene.

Målsætningen i dette arbejde, der er stærkt personalebesparende, er en fuldstændig fjernstyring af statsbanernes hovedstrækningsnet.

På telekommunikationsområdet blev statsbanernes interne telefonnet færdigudbygget og fuldt automatiseret i 1966 i overensstemmelse med de foreliggende langtidsplaner for disse anlæg. I forbindelse med etableringen af stræknings-sikringsanlæg, automatiske overkørsels-anlæg samt automattelefonanlæggene ned-

lægges stangrækkerne langs sporet og erstattes af telekabler. Dette arbejde, der medfører mindre vedligeholdelse, er hidtil gennemført på 650 strækningskilometer.

På det køreplansmæssige område søges svagt benyttede tog i persontrafikken indtaget og godskørslen søges begrænset mest muligt i weekend-perioderne. Denne udvikling er et vigtigt led i statsbanernes rationaliseringsarbejde i de kommende år.